

Svenska som andraspråk med didaktisk inriktning för ämneslärare i grundskolans årskurs 7-9, I

Swedish as a Second Language with Focus on Didactics for Teachers Working in Grades 7 to 9, I

30 högskolepoäng

30 credits

Ladokkod: 11S260

Revision: 5.1

Fastställd av: Utskottet för utbildningar inom pedagogik och lärande 2020-11-10

Gäller från: VT 2021

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Svenska som andraspråk (G1N), Ämnesdidaktik (G2F)

Utbildningsområde: Undervisning

Ämnesgrupp: Utbildningsvetenskap teoretiska ämnen

Förkunskapskrav: Godkänt resultat i termin 1, 2 och 3 samt godkänt resultat från all VFU i tidigare terminer inom ramen för Ämneslärarutbildning för grundskolans årskurs 7-9: svenska, engelska, svenska som andraspråk, 270 hp

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Delkurs 1: Flerspråkighet på individnivå och i ett samhällsperspektiv (5 hp)

Delkursen syftar till att studenten får grundläggande kunskaper om flerspråkighet ur ett individ- och samhällsperspektiv. Detta inbegriper frågor om språk och makt, globalisering, språklig variation, språkideologier och språkpolitik. Delkursen belyser även frågeställningar som rör normer för språkanvändning i olika sammanhang. Vidare syftar delkursen till att göra studenten medveten om hur genus, klass, ålder, etnicitet och språklig bakgrund samspekar för att skapa en persons identiteter och sociala grupperingar.

Delkurs 2: Det svenska språksystemet ur ett andraspråksperspektiv (7,5 hp)

I delkursen beskrivs det svenska språksystemet ur ett andraspråksperspektiv. Syftet med delkursen är att studenten ska behärska grundläggande begrepp och regler för att kunna beskriva det svenska språksystemet. Morfologiska, syntaktiska, fonologiska och semantiska aspekter behandlas. Kursen belyser det svenska språkets uppbyggnad och struktur ur ett kontrastivt perspektiv. Autentiskt tal och textutdrag studeras för att belysa grammatiska, fonologiska och lexikala svårigheter vid inläring av svenska som andraspråk.

Delkurs 3: Andraspråksinläring och språkutveckling (5 hp)

Delkursen behandlar språkutveckling och inläring ur ett andraspråksperspektiv. Vetenskapliga teorier och metoder om andraspråksinläring diskuteras. Vidare syftar delkursen att göra studenten medveten om inre och yttre faktorer som påverkar på språkinläring. Forskning om interimspråkets utveckling samt inlärningsstrategier som kan främja och stödja språkinläringen hos flerspråkiga elever berörs. Därtill belyses språkets betydelse för elevernas kunskapsutveckling.

Delkurs 4: Bedömning av språklig kompetens (5 hp)

Delkursen syftar till att ge studenten kunskap om hur andraspråkselevs språkliga kompetens kan bedömas. Innebörden av språklig kompetens diskuteras och olika bedömningsinstrument presenteras. Vidare ges studenten möjlighet att pröva performansanalys av elevtexter för att kunna dokumentera andraspråkselevs skriftliga progression. Studenten får även bekanta sig med nationella provet som är kopplat till kunskapskraven och de språkliga förmågorna tala, läsa, skriva och lyssna.

Delkurs 5: Grundläggande litteracitet (7,5 hp)

Delkursen beskriver litteracitet med hjälp av olika modeller och teorier. Fokus är på grundläggande litteracitet och på att läsa och skriva på sitt andraspråk. Vidare belyses faktorer som kan påverka läs- och skrivutvecklingen på ett andraspråk, t. ex. ordförrådets betydelse, och hur lärare kan stärka eleverns litteracitetsutveckling.

Mål

Efter avslutad kurs ska studenten kunna, med avseende på,

Delkurs 1: Flerspråkighet på individnivå och i ett samhällsperspektiv (5 hp)

1. Kunskap och förståelse

1.1 redogöra för och diskutera flerspråkighet utifrån ett individ-, grupp- och samhällsperspektiv

2. Färdighet och förmåga

2.1 analysera och diskutera vilka följder språkideologier och språkpolitik kan få för synen på flerspråkiga talare och praktiker

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

3.1 redovisa grundläggande kunskaper om sociolingvistiska fenomen som rör flerspråkighet och identiteter i och utanför utbildningssammanhang

Delkurs 2: Det svenska språksystemet ur ett andraspråksperspektiv (7,5 hp)

1. Kunskap och förståelse

1.1 redogöra för det svenska språksystemet ur ett andraspråksperspektiv, såväl grammatiskt (morfologiskt, syntaktiskt) som semantiskt

1.2 redogöra för det svenska språksystemet ur ett fonologiskt andraspråksperspektiv

1.3 redogöra för centrala begrepp och regler inom ämnesområdet

2. Färdighet och förmåga

2.1 använda grundläggande begrepp och regler för att urskilja och kategorisera språkliga avvikelser i skrivna elevtexter

2.2 använda grundläggande begrepp och regler för att urskilja och kategorisera språkliga avvikelser i autentiskt tal av andraspråksinlärare

2.3 förklara språkets regler och funktion för att möjliggöra den språkliga medvetenheten hos eleven

Delkurs 3: Andraspråksinläring och språkutveckling (5 hp)

1. Kunskap och förståelse

1.1 uppvisa kunskaper om olika faktorer som påverkar språkutveckling ur ett andraspråksperspektiv.

1.2 redogöra för teorier om andraspråksinläring

2. Färdighet och förmåga

2.1 analysera variation i andraspråkslevers skriftliga och muntliga produktion

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

3.1 värdera hur teorier och metoder om andraspråksinläring kan appliceras i undervisningen

Delkurs 4: Bedömning av språklig kompetens (5 hp)

1. Kunskap och förståelse

1.1 redogöra för hur språklig kompetens kan bedömas på olika sätt

2. Färdighet och förmåga

2.1 analysera och dokumentera elevtexter i form av en performansanalys

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

3.1 jämföra och utvärdera olika bedömningsinstrument för att bedöma och betygsätta elevens språkliga kompetens

Delkurs 5: Grundläggande litteracitet (7,5 hp)

1. Kunskap och förståelse

1.1 redogöra för litteracitetsbegreppet utifrån några olika modeller och teorier

1.2 redogöra för faktorer som påverkar utvecklingen av litteracitet på andraspråket

2. Färdighet och förmåga

2.1 visa på hur elevers läsande och skrivande på andraspråket kan främjas

2.2 analysera olika faktorer som påverkar andraspråksinlärares litteracitetsutveckling

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

3.1 identifiera och resonera kring hur elevers tidigare språk, erfarenheter och kunskaper kan användas som resurser i deras litteracitetsutveckling

Undervisningsformer

Undervisningen i kursen består av

- föreläsningar
- seminarier
- workshops
- fältdagar

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer

Kursen examineras genom följande examinationsmoment:

Delkurs 1: Flerspråkighet på individnivå och i ett samhällsperspektiv, 5 hp (IN18) Flerspråkighet på individnivå och i ett samhällsperspektiv

Skriftlig inlämning

Lärandemål: 1.1, 2.1, och 3.1

Högskolepoäng: 5,0

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl Godkänd

Delkurs 2: Det svenska språksystemet ur ett andraspråksperspektiv, 7,5 hp (TE05) Det svenska språksystemet ur ett andraspråksperspektiv 1

Skriftlig tentamen

Lärandemål: 1.1, 1.3, 2.1 och 2.3

Högskolepoäng: 4,5

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl Godkänd

(RE04) Det svenska språksystemet ur ett andraspråksperspektiv 2

Muntlig och skriftlig redovisning

Lärandemål: 1.2, 1.3, 2.2 och 2.3

Högskolepoäng: 3,0

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl Godkänd

Delkurs 3: Andraspråksinläring och språkutveckling, 5 hp

(IN19) Andraspråksinläring och språkutveckling

Skriftlig inlämning

Lärandemål: 1.1, 1.2, 2.1, 3.1

Högskolepoäng: 5,0

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl Godkänd

Delkurs 4: Bedömning av språklig kompetens, 5 hp

(IN20) Bedömning av språklig kompetens

Skriftlig inlämning och muntligt seminarium med opponering

Lärandemål: 1.1, 2.1 och 3.1

Högskolepoäng: 5,0

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl Godkänd

Delkurs 5: Grundläggande litteracitet, 7,5 hp

(RE05) Grundläggande litteracitet

Muntlig redovisning och skriftlig inlämning

Lärandemål: 1.1, 1.2, 2.1, 2.2 och 3.1

Högskolepoäng: 7,5

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl Godkänd

Det maximala antalet examinationstillfällen för varje examination i kursen är 5. Ett förbrukat examinationstillfälle är en examination där studenten har fått betyg (U/G/VG).

Väl godkänd, VG, på helkurs kan student erhålla när student har VG på mer än 50% av de poäng som är VG-grundande.

Om studenten har ett beslut/rekommendation om särskilt pedagogiskt stöd från Högskolan i Borås på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att anpassa examinationen. Examinator har att utifrån kursplanens mål avgöra om examinationen kan anpassas i enlighet med beslutet/rekommendationen.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Kurslitteraturen är i huvudsak på svenska.

Delkurs 1: Flerspråkighet på individnivå och i ett samhällsperspektiv (5 hp)

Boyd, S. & Bredänge, G. (2013). Attityder till brytning – exemplet utländska lärare i svenska skolor. I Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 437-458. (21 s.).

Cummins, J. (2017). *Flerspråkiga elever: effektiv undervisning i en utmanande tid*. 1. uppl. Stockholm: Natur och kultur, s. 121-179. (58 s.).

Eliaso Magnusson, J. (2015). "Självklart känns det mer tryggt att vara där inne" – om den sociokulturella kontextens betydelse för språkliga repertoarer och identiteter. *Nordand* 10:1. (22 s.).

Fraurud, K. & Bijvoet, E. (2013). Rinkebysvenska och andra konstruktioner av språklig variation i dagens flerspråkiga Sverige. I Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 369-396. (27 s.).

Hyltenstam, K. & Milani, T. (2012). Flerspråkighetens sociopolitiska och sociokulturella ramar. I Axelsson, M., Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) *Flerspråkighet: en forskningsöversikt*. Stockholm: Vetenskapsrådet, s.17-152. (135 s.). Kan laddas ned från: <http://www.vr.se> [2018-09-20]

Jonsson, R. (2013). Inget tjafs och inget bråk – om skötsam svenskhet och ordningsstörande förorstsslang. I Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 397-414. (17 s.).

Stroud, C. (2013). Halvspråkighet och rinkebysvenska som språkideologiska begrepp. I Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 313-342. (29 s.).

Sundgren, E. (red.) (2013). *Sociolingvistik*. Stockholm: Liber. (Valda delar om cirka 100 sidor enligt lärares anvisningar).

Wedin, Å. & Musk, N. (red.) (2010). *Flerspråkighet, identitet och lärande: skola i ett föränderligt samhälle*. Lund: Studentlitteratur. (Valda delar om cirka 100 sidor enligt lärares anvisningar).

Ytterligare artiklar med relevans för området kan tillkomma (100 s.).

(Totalt 609 s)

Delkurs 2: Det svenska språkssystemet ur ett andraspråksperspektiv (7,5 hp)

Engstrand, O. (2007). *Fonetik light: [lajt] : kortfattad ljudlära för språkstudier och uttalsundervisning*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. (135 s.).

Josefsson, G. (2009). *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare!*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur. (252 s)

Kjellin, O. (2002). *Uttalet, språket och hjärnan*. Uppsala: Hallgren och Fallgren. (254 s.).

Lövenstam, S. (2016). *Grammatikundervisning för SFI och SVA*. Stockholm: Natur och Kultur. (117 s.).

Wijk, Andersson E. & Larsson, L. (2008). *Ny grammatik med övningsbok*. Uppsala: Hallgren och Fallgren. (154 s.).

Ytterligare artiklar med relevans för området kan tillkomma (100 s.).

(Totalt 944 s.).

Delkurs 3: Andraspråksinläring och språkutveckling (5 hp)

Abrahamsson, N. (2009). *Andraspråksinläring*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. (303 s.).

Abrahamsson, N. & Bylund, E. (2012). Andraspråksinläring och förstaspråksutveckling i en andraspråkskontext. I Axelsson, M., Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) *Flerspråkighet: en forskningsöversikt*. Stockholm: Vetenskapsrådet, s. 153-246. (93 s.). Kan laddas ned från: <http://www.vr.se> [2018-09-20]

Abrahamsson, N. & Hyltenstam, K. (2013). *Mognadsbegränsningar och den kritiska perioden för andraspråksinläring*. *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 221-258. (37 s.).

Flyman Mattson, A. & Håkansson, G. (2010). *Bedömning av svenska som andraspråk: en analysmodell baserad på grammatiska utvecklingsstadier*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. (124 s.).

Flyman Mattson, A. (2017). *Svenska som andraspråk på språkvetenskaplig grund*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. (194 s.).

Jonsson, C. (2010). Makt-och identitetsrelaterade funktioner i kodväxling. I Wedin, Å. & Musk, N. (red.) *Flerspråkighet, identitet och lärande: skola i ett föränderligt samhälle*. Lund: Studentlitteratur, s. 127-144. (17 s.).

Lindberg, I. (2013). Samtal och interaktion i andraspråksforskning. I Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 481-518. (37 s.).

Ytterligare artiklar tillkommer med relevans för området (100 s.).

(Totalt 905 s.).

Delkurs 4: Bedömning av språklig kompetens (5 hp)

Abrahamsson, T. & Bergman, P. (red.) (2014). *Tankarna springer före: att bedöma ett andraspråk i utveckling*. Stockholm: HLS förlag. (152 s.).

Flyman Mattson A. (2017). *Svenska som andraspråk på språkvetenskaplig grund*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 169-194. (25 s.).

Kindenberg, Björn (red) *Flerspråkighet som resurs, Symposium 2015*. Stockholm: Liber. (236-247)

Löthagen, A., Lundenmark, P. & Modigh, A. (2012). *Framgång genom språket*. Uppsala: Hallgren och Fallgren. (Valda delar om cirka 30 sidor enligt lärares anvisningar).

Olofsson, M. & Sjöqvist, L. (2013). Bedömning i Svenska som andraspråk. I Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 685-723. (38 s.).

Palmér, A. & Östlund-Stjärnegårdh, E. (2015). *Bedömning av elevtext - enligt Lgr 11 och Lgy11*. Stockholm: Natur och Kultur. (Valda delar om cirka 30 sidor enligt lärares anvisningar).

Rydell Maria (2016). *Konsten att föra ett samtal framåt – om bedömning av muntlig interaktion på sfi*, I

Skolverket (2011). *Språket på väg, del 1 och 2*. Stockholm: Skolverket. (45 s.).

Skolverket (2012). *Kommentarmaterial till kunskapskraven i svenska som andraspråk*. Stockholm: Skolverket (43 s.).

Skolverket (2017). *Bygga svenska*. Stockholm: Skolverket. (45 s.).

Ytterligare artiklar tillkommer med relevans för området. (200 s.).

(Totalt 619 s.).

Delkurs 5: Grundläggande litteracitet (7,5 hp)

Axelsson, M. (2015). Flerspråkiga barn utvecklar litteracitet. I Laursen, H. P. (red.) (2015). *Litteracitet och språklig mångfald*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 307-336. (29 s.)

Eklund Heinonen, M., & Lennartson-Hokkanen, I. (2019). Textstrategier för akademiskt skrivande – en smidigare övergång till högre studier I Aldén, Kristina & Bigestans, Aina (red.) (2019). *Litteraciteter och flerspråkighet*. Stockholm: Liber, s. 96–111. (15 s.)

Enström, I (2020). *Ordens värld–Svenska ord–struktur och inläring*. Lund: Studentlitteratur, s. 9-43. (34 s.)

Franker, Q. (2013). Att utveckla litteracitet i vuxen ålder–alfabetisering i en tvåspråkig kontext. I Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.). *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur, s. 771–815. (44 s.)

Franker, Q. (2019). Gränsöverskridande arbete med elevers litteraciteter. I K. Aldén & A. Bigestans (Red.). *Litteraciteter och flerspråkighet. Symposium 2018*. Stockholm: Liber, s. 19–40. (21 s.)

Hedman & Wedin (2013). *Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet*. Lund: Studentlitteratur. (266 s.)

Hyltenstam, K. (2010). Läs- och skrivsvårigheter hos tvåspråkiga. Ingår i Ericson, B (red.) *Utredning av läs- och skrivsvårigheter*, 4. uppl., Lund: Studentlitteratur, s. 305-339. (34 s.)

Kenner, C. (2015). Becoming biliterate. I Laursen, H P (red.) (2015). *Litteracitet och språklig mångfald*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 63–78. (15 s.)

Lindberg, I. (2017). *Ordförrådet– en framgångsfaktor*, artikel i läsllyftet utgivet av Skolverket, s. 1–18. (18 s.)

Magnusson, U. (2013). Skrivande på ett andraspråk. I Hyltenstam, K & Lindberg, I (red.) *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 633–660. (27 s.)

Shanahan, T., & Shanahan, C. (2008). Teaching disciplinary literacy to adolescents: Rethinking content area literacy. *Harvard Educational Review*, 78(1), s 40-59. (19 s.)

Skolverket. (2016). *Grundläggande litteracitet för vuxna. Att undervisa vuxna med svenska som andraspråk*, s. 7–97. (90 s.)

Wedin, Å. (2020). Literacy and Agency: the case of Young Adults who came to Sweden as Unaccompanied Asylum-seeking Minors. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 64:4, s. 522-534. (12 s.)

Westlund, B. (2016). Läsförståelse ur ett andraspråksperspektiv. I Kindenberg, B. (red.) (2016). *Flerspråkighet som resurs: symposium 2015*. Stockholm: Liber, s. 88–102. (14 s.)

Ytterligare artiklar tillkommer med relevans för området (100 s.)

(Totalt 738 s.)

Studentinflytande och utvärdering

Före kursstart inbjuds studenterna till kursinformationsmöte. Kursen utvärderas i enlighet med gällande riktlinjer för kursvärderingar vid Högskolan i Borås, där studenternas synpunkter ska inhämtas. Kursutvärderingsrapporten publiceras och återkopplas till deltagande och blivande studenter i enlighet med ovan nämnda riktlinjer och ligger till grund för framtida utveckling av kurser och utbildningsprogram. Kursansvarig lärare ansvarar för att utvärdering enligt ovan genomförs.

Övrigt

Kursen ingår i Ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9, 270 hp.